

Zápisnica z rokovania Rady NCP XFEL and ERI

27.4.2026 online, 13.00 - 15.00

Prítomní: Pavol Sovák, Naďa Mrkývková, Karel SaksI, Imrich Barák, Jaroslava Szúcssová, Dušan Chorvát, Jana Pivoňková, Peter Gömöry, Norbert Kučerka

Prizvaní: Členovia OV SFEL: Jozef Bednarčík (podpredseda OV SFEL 2026), Adriana Zeleňáková, Daniela Uhríková, Jozef Uličný

Ospravedlnení: Peter Oberta

Program:

1. Informácia o stave prípravy SFEL 2026
2. SR a jej členstvo v ELI
3. Rôzne

Rokovanie viedol predseda Rady.

Ad 1:

Predseda Rady a podpredseda Programového výboru Jozef Bednarčík podrobne informovali o ďalšom posune pri príprave odborného programu i registrácie na SFEL2026. K dnešnému dňu je pripravený rámcový program s drobnými nejasnosťami. Predovšetkým neutrónová sekcia potrebuje doplniť názvy prednášok a definitívne uzavrieť spíkrov. V ostatných sekciách chýbajú doladiť len detaily. Všetci spíkri dostali pozývací list s výzvou na registráciu. Registrácia bola spustená hneď po marcovom zasadnutí Rady.

Úlohy z marcovej Rady:

1. Dopracovať registračný formulár o podmienky platby pre platcov vložného - splnené
2. Registráciu zahájiť 13.4.2026 - splnené
3. Zrealizovať predvýber doktorandov a MVP, nahlásiť predbežné počty predsedovi, zabezpečiť ich včasnú registráciu. – čiastočne splnené
4. Po skompletizovaní programu odoslanie pozvaní pre prednášateľov: do konca apríla 2026 - splnené.
5. Zverejniť daily program – zatiaľ trvá úloha
6. Skompletizovať program SM - splnené

K dnešnému dňu sú štatistiky: počet registrovaných: 36 z toho prednášateľov: 15, členovia NCP 10, a MVP a študentov: 10.

Propagácia EST a podpora rastu komunity budúcich užívateľov EST bude podporená plenárnym blokom ale aj Satelitným mítingom "European Solar Telescope and future users from Slovakia" ako paralelná sekcia na pôde AsÚ SAV. Pre SM je pripravená registrácia v rámci jedného formulára. Registračný formulár umožňuje identifikáciu záujemcov o SM. Dokompletizovať program SM na základe diskusie.

Stav organizačného zabezpečenia je primeraný. Je zabezpečené ubytovanie v 3 hoteloch. Informácia o ubytovaní je zverejnená. Sú dohodnuté všetky potrebné služby, ktoré bude lokálny výbor ladiť priebežne pred podujatím.

Nové úlohy:

- Finalizácia detailov programu, najmä sekcia neutrónov.
- Propagovať podujatie v okruhu svojej pôsobnosti a urýchliť registráciu v priebehu mája.
- Priebežne dopĺňať informácie na webe pre účastníkov: ubytovanie, dostupnosť, spoločenský program, typ na výlet a pod.

Uznesenie č.1: Rada berie na vedomie informáciu o príprave SFEL 2026, konštatuje uspokojivý stav a poveruje členov OV SFEL zabezpečiť stanovené úlohy vyplývajúce z diskusie.

Ad 2:

Predseda Rady dal slovo Dušanovi Chorvátovi, aby z poverenia riaditeľky MLC CVTI SR informoval o aktuálnom statuse členstva SR v ELI, ako aj o vízii ako pracovať s komunitou užívateľov v budúcnosti.

Diskusia bola smerovaná k týmto bodom:

1. Prečo považujeme prístupový proces do ELI za národnú prioritu.
2. O prioritných úlohách MLC voči ELI, aké sú zámery v budovaní komunity užívateľov - tu je priestor na spoločný postup s NCP.
3. V akej výške SR bude ročne platiť prevádzkové prostriedky do ELI ako riadny člen.
4. Aké finančné prostriedky MLC bude požadovať voči MŠ v rámci výziev VIESF (na podporu ESFRI infraštruktúr) v r. 2026.
5. Organizačné návrhy pre spoluprácu – len v ESFRI komisii, alebo aj v NCP?

SR má status observera s ročným vkladom 250k€. V júni 2026 by sa mohlo stať riadnym členom, o výške ročného vkladu zatiaľ nemáme info, prirodzene bude vyšší.

Uznesenie č. 2: Rada NCP berie na vedomie informácie z MLC o stave prístupu SR do ELI, podporuje proces riadneho členstva v ELI, NCPXFEL bude nápomocný v opatreniach a podujatiach pre kreovanie komunity. Vytvorí priestor pre zástupcu ELI na Invited talk na SFEL 2026.

Ad 3:

- Predseda Rady informoval o záveroch video rozhovoru s predstaviteľmi ESRF. Za ESRF bol prítomný riaditeľ Juan Daillant a pani Itziar Echeverria. Za SR: Sovák, Michalek, Šiffalovič, Oberta. Rokovanie bol veľmi konštruktívne. Najprv sme predstavili úlohu MŠVVaM SR, Komisie ESFRI a Rady NCP/XFEL pre budovanie VI a členstvo SR v ESFRI. Potom bola diskusia k prípadnému členstvu. Je možné aj konzorciálne členstvo. Momentálne sú dve konzorciá. Minimálny ročný vklad sa pohybuje rádovo okolo 1 M€ - právo na informácie, členstvo

v orgánoch a pod... SR bude po rokovaní Komisie ESFRI v júni informovať o výsledku manažment ESRF.

- Predseda Rady a podpredseda SaksI informovali o popularizačnom podujatí pod názvom „Big Science očami mladej generácie" v dňoch 23. - 24.4.2026 v Kreatívnom centre STVR v Košiciach. Podujatie bolo spropagované na webe.
- Predseda Rady informoval o spôsobe riešenia nákupu vedeckej infraštruktúry zo zdrojov NCP. Žiaľ, pridelené prostriedky vo výške 970 tis nie sú v položke kapitálové prostriedky a tak ich môže zmeniť UPJŠ na kapitálové zo svojho reprodukčného fondu. Ak sa zakúpi vedecká infraštruktúra pre SAV BA, tak musí byť vo vlastníctve UPJŠ, môže byť však v prenájme a so zabezpečením servisu zo strany prenajímateľa. Problém je, že prístroj sa musí obstaráť a fakturovať do konca roka 2026. Po skončení zasadnutí rady bude online rokovanie s CEMEA SAV BA ako ďalej.

Uznesenie č. 3:

- 1. Rada berie na vedomie predložené informácie. Odporúča komisii ESFRI, aby proces vstupu do ESRF bol považovaný za prioritný projekt.**
- 2. Rada súhlasí s nákupom infraštruktúry v súlade s projektom VIESF pre roky 2025-2027. V prípade, že nákup pre CEMEA nie je objektívne reálny, súhlasí s plánovaným nákupom VI pre UPJŠ.**

Najbližšie rokovanie Rady sa uskutoční: 02.06.2026 o 13:00 online

Zapísali: Pavol Sovák a Jaroslava Szúcssová